

نکاهی : عشاء شیش

سرشناسه: نوری، سید فاضل
عنوان و نام پدیدآورنده: نگاهی به عقائد شیعه / سید فاضل نوری، سال ۱۳۸۹
مشخصات ظاهری: ۱۵۹ص
فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا
چاپ اول: ۱۳۸۹
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۲-۵۱۴۲-۷
موضوع: شیعه - عقائد
رده بندی کنگره: ۸۱۳۸۸ ن ۸۵ ن ۲۱۱/۵ BP
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۱۷۲
شماره کتابشناسی ملی: ۱۹۷۹۷۲۳

عنوان: نگاهی به عقائد شیعه

نویسنده: سید فاضل نوری

ناشر: مؤلف

سال نشر: ۱۳۸۹

نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۲۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۲-۵۱۴۲-۷

چاپ و لیتوگرافی:

فهرست کلی

مقدمه	۱۳
بخش اول: کلیات	۱۹
فصل نخست - عقائد شیعه در باره تفکر و تقلید	۲۱
فصل دوم - عقائد شیعه درباره تکلیف	۲۵
بخش دوم: اصول دین	۳۱
فصل نخست - عقائد شیعه درباره خداوند	۳۳
فصل دوم - عقائد شیعه درباره پیامبران	۵۲
فصل سوم - عقائد شیعه درباره امامان	۹۰
فصل چهارم - عقائد شیعه درباره برزخ، معاد و قیامت	۱۴۲
بخش سوم: گوناگون	۱۵۳
فصل نخست - عقائد شیعه درباره اسراء و معراج	۱۵۵
فصل دوم - عقائد شیعه درباره رجعت	۱۵۸
منابع	۱۶۵

فهرست تفصیلی

مقدمه	۱۳
پیش‌گفتار	۱۵
بخش اول: کلیات	۱۹
فصل نخست - عقائد شیعه در باره تفکر و تقلید	۲۱
گفتار اول: ضرورت اندیشه در آفرینش	۲۱
گفتار دوم: حساسیت و توجه به امور اعتقادی	۲۲
گفتار سوم: وظیفه نسبت به اصول دین	۲۲
گفتار چهارم: وظیفه نسبت به فروع دین	۲۳
(۱) اجتهاد	۲۳
(۲) احتیاط	۲۴
(۳) تقلید	۲۴
فصل دوم: عقائد شیعه در باره تکلیف	۲۵
گفتار اول: تکلیف بندگان و وجوب یادگیری	۲۵
گفتار دوم: شرایط تکلیف	۲۵
گفتار سوم: فلسفه تکلیف	۲۶
گفتار چهارم: تعیین حکم همه چیز	۲۷
گفتار پنجم: احکام پنج‌گانه	۲۷
(۱) واجب	۲۸
(۲) مستحب	۲۸
(۳) حرام	۲۸
(۴) مکروه	۲۸
(۵) مباح	۲۹

۳۰	گفتار ششم: فلسفه احکام
۳۱	بخش دوم: اصول دین
۳۳	فصل نخست: عقائد شیعه درباره فداوند
۳۳	مبحث اول - صفات خدا
۳۳	گفتار اول: تعریف
۳۴	گفتار دوم: صفات ثبوتی (کمالی)
۳۵	گفتار سوم: صفات سلبی (جلالی)
۳۷	مبحث دوم - توحید
۳۷	گفتار اول: انواع توحید
۳۷	بند ۱: توحید ذات
۳۸	بند ۲: توحید صفات
۳۸	بند ۳: توحید افعال
۳۹	بند ۴: توحید عبادت
۴۰	گفتار دوم: تشیع جنازه، سوگواری و زیارت قبر
۴۰	بند ۱: سازگاری با توحید
۴۲	بند ۲: فوائد و آثار
۴۳	بند ۳: قصد قربت
۴۳	مبحث سوم - عدل
۴۳	گفتار اول: ضرورت
۴۵	گفتار دوم: عدل - فضل - حکمت
۴۷	گفتار سوم: آثار و نتایج عدل
۴۸	گفتار چهارم: قضا و قدر
۴۸	بند ۱: تعریف

بند ۲: آیا قضا و قدر ماوی جبر و تفویض است؟	۴۹
بند ۳: امر بین الامرین یعنی چه؟	۴۹
بند ۴: عقیده درست	۵۰
فصل دوم: عقائد شیعیه درباره پیامبران	۵۲
مبحث اول - کلیاتی راجع به پیامبری	۵۲
گفتار اول: بعثت پیامبران	۵۲
گفتار دوم: لطف بودن نبوت	۵۴
گفتار سوم: نیاز انسان به پیامبر	۵۵
گفتار چهارم: حقیقت پیروی از پیامبران	۵۶
گفتار پنجم: وحی و پیامبر	۵۶
گفتار ششم: اهداف نبوت	۵۸
گفتار هفتم: تعریف نبی و رسول	۶۰
گفتار هشتم: پیامبران اولوالعزم	۶۱
مبحث دوم - معجزه	۶۲
گفتار اول: معجزه چیست؟	۶۲
گفتار دوم: ضرورت معجزه	۶۳
گفتار سوم: معجزه های حضرت موسی	۶۴
گفتار چهارم: معجزه حضرت عیسی	۶۶
گفتار پنجم: معجزه حضرت محمد	۶۷
گفتار ششم: دیگر معجزات پیامبر اسلام	۷۱
گفتار هفتم: معجزات دیگر پیامبران	۷۱
گفتار هشتم: کتاب های آسمانی	۷۳
مبحث سوم - عصمت و برتری	۷۶

- گفتار اول: عصمت و اختیار ۷۶
- گفتار دوم: پیامبران معصومند ۷۷
- گفتار سوم: دلیل عقلی عصمت ۷۸
- گفتار چهارم: عصمت همیشگی پیامبران ۷۹
- گفتار پنجم: پیامبران برترند ۷۹
- گفتار ششم: آیا پیامبران با هم مساویند؟ ۸۰
- گفتار هفتم - برتری پیامبر اسلام بر دیگر پیامبران ۸۱
- مبحث چهارم - ادیان آسمانی ۸۴
- گفتار اول: یهودیت - مسیحیت - اسلام ۸۴
- گفتار دوم: ویژگی های اسلام ۸۵
- گفتار سوم: آیا تحقیق راجع به ادیان دیگر بر مسلمان واجب است؟ ۸۸
- گفتار چهارم: آیا تحقیق راجع به اسلام بر غیر مسلمان لازم است؟ ۸۹
- فصل سوم: عقائد شیعه درباره امامان ۹۰
- مبحث اول - جایگاه امامت ۹۰
- گفتار اول: رابطه پیامبر شناسی و امام شناسی ۹۰
- گفتار دوم: اصل یا فرع؟ ۹۱
- گفتار سوم: لطف بودن امامت ۹۳
- گفتار چهارم: ضرورت شناخت امام هر زمان ۹۳
- مبحث دوم - ویژگی های امام ۹۵
- گفتار اول: ویژگی های امام در ارتباط با خدا ۹۵
- گفتار دوم: ویژگی های امام در ارتباط با رسول خدا ۹۶
- گفتار سوم: ویژگی های امام در ارتباط با دین ۹۷
- گفتار چهارم: ویژگی های امام در ارتباط با مردم ۹۷

۹۸	مبحث سوم - تعیین امام
۹۸	گفتار اول: انتخاب یا انتصاب؟
۹۹	گفتار دوم: چرایی؟
۹۹	گفتار سوم: چگونگی؟
۱۰۱	مبحث چهارم - عصمت امام
۱۰۱	گفتار اول: امامان معصومند
۱۰۲	گفتار دوم: دلیل عصمت
۱۰۲	گفتار سوم: عصمت همیشگی امام
۱۰۳	مبحث پنجم - علم امام
۱۰۳	گفتار اول: طریق دانستن
۱۰۳	گفتار دوم: علم اکتسابی و لدنی
۱۰۴	گفتار سوم: افزایش
۱۰۵	گفتار چهارم: نظاره اعمال
۱۰۶	مبحث ششم - برتری امام
۱۰۶	گفتار اول: دلیل برتری
۱۰۶	گفتار دوم: گستره برتری
۱۰۷	مبحث هفتم - پیروی از امام
۱۰۷	گفتار اول: اولو الامر
۱۰۹	گفتار دوم: وجوب پیروی
۱۱۰	گفتار سوم: برائت ذمه
۱۱۲	مبحث هشتم: دوازده امام
۱۱۲	گفتار اول: تعیین دوازده امام
۱۱۴	گفتار دوم: حضور و غیبت پیامبر

- گفتار سوم: حضور و غیبت امام ۱۱۴
- گفتار چهارم: علت غیبت ۱۱۵
- گفتار پنجم: فایده امام غایب ۱۱۵
- گفتار ششم: قائم آل محمد ۱۱۶
- بند ۱: قائم (عج) در قرآن ۱۱۷
- بند ۲: قائم (عج) در روایات ۱۱۹
- گفتار هفتم: غیبت قائم ۱۲۱
- بند ۱: غیبت صغریا ۱۲۱
- بند ۲: غیبت کبرا ۱۲۲
- بند ۳: آیا عمر طولانی ممکن است؟ ۱۲۳
- بند ۴: او خواهد آمد ۱۲۵
- بند ۵: وظیفه انتظار ۱۲۶
- بند ۶: معنای انتظار ۱۲۷
- گفتار هشتم: مجتهد در زمان غیبت امام ۱۲۷
- مبحث نهم: معصومین ۱۳۰
- گفتار اول: اهل القربی ۱۳۰
- بند ۱: دوستی با اهل القربی و فلسفه آن ۱۳۰
- بند ۲: منظور از دوستی ۱۳۲
- گفتار دوم: مشخصات فردی معصومین ۱۳۳
- فصل چهارم: عقائد شیعه دربارهٔ برزخ، معاد و قیامت ۱۴۲
- مبحث اول - برزخ ۱۴۲
- گفتار اول: برزخ چیست؟ ۱۴۲
- گفتار دوم: برزخ مؤمن ۱۴۴

۱۴۵.....	گفتار سوم: برزخ کافر.....
۱۴۶.....	مبحث دوم - قیامت و معاد.....
۱۴۶.....	گفتار اول: تعریف.....
۱۴۷.....	گفتار دوم: شریعت‌ها و قیامت.....
۱۴۹.....	گفتار سوم: فایده معاد.....
۱۵۰.....	گفتار چهارم: معاد جسمانی.....
۱۵۲.....	گفتار پنجم: اعتقاد به معاد.....
۱۵۳.....	بخش سوم : گوناگون
۱۵۵.....	فصل نخست : عقائد شیعه درباره اسراء و معراج
۱۵۵.....	گفتار اول: تعریف.....
۱۵۷.....	گفتار دوم: ویژگی ها.....
۱۵۸.....	فصل دوم : عقائد شیعه درباره رجعت
۱۵۸.....	گفتار اول: حقیقت رجعت.....
۱۵۹.....	گفتار دوم: امکان رجعت.....
۱۶۲.....	گفتار سوم: اهداف رجعت.....
۱۶۳.....	گفتار چهارم: سرانجام.....
۱۶۳.....	منابع.....

برالعلم

رفتارشناسی شاخه های فراوان دارد. سؤال از بنیان های سازنده رفتار انسان در شاخه های مختلف علوم بررسی می شود. دانشمندان علوم تربیتی «دانسته ها و توان به کارگیری آن» را در رفتار انسان مؤثر و نقش آفرین می دانند؛ اما پایه نگرشی رفتار انسان مربوط است به ارزش ها، باورها و عقائد وی. تأثیر پذیری رفتار انسانی از پایه نگرش او به گونه ای است که موجب میشود دانش و توان او ارزش مثبت یا منفی پیدا کند به عنوان مثال پدیداری رفتار خیانت آمیز یا محبت آمیز انسانی بر همین سه پایه دانستن، توانستن و چگونه نگرستن استوار است؛ زیرا دانستن و توانستن انجام دادن امری خیانتی یا محبتی در حیطه امور مهارتی قرار می گیرد اما انجام دادن هریک از این مصادیق یا ترک آن تابع باور و اعتقاد و نحوه نگرش به آن است.

نتیجه این که: رفتار انسان تابع عقائد و باورها و نگرش های اوست. هرگونه تغییر در رفتار آدمی باید از طریق تغییر در باورها و عقائد و نگرش های او دنبال شود. بنابراین آثار و نوشتارهایی که در حوزه باورها و عقائد انسانی پدید می آید باید بر اساس نیازسنجی و متناسب باشد تا بتواند در پی ریزی بنیان های سازنده رفتار انسان یعنی باورها و عقائد وی به خوبی مؤثر باشد.

یکی از مهمترین شاخه های علوم عقائدی مربوط است به تصویری که از آغاز و انجام انسان و جهان داریم. این عقائد و باورها موجب می شود بنیان های سازنده رفتار ما شکل گیرد و رفتارمان با این تصویر ذهنی متناسب و هماهنگ شود.

تصویری که علمای شیعه به عنوان منظومه عقیدتی خود ترسیم کرده اند پشـتوانه نظری فخیم و سترگی دارد. قریب به پانزده قرن است که نظام عقیدتی شیعه بر بستری از آموزه های قرآن و عترت پایه ریزی شده و قدرت ذهنی و علمی سنگینی در طول این قرون بر عمق و استواری آن افزوده است.

توان نرم افزاری علمای شیعه در طول این سده ها موجب پدیداری صدها و بلکه هزارها اثر علمی و پژوهشی در این زمینه شده است و ما اکنون میراث دار این گنجینه عظیم علمی و معرفتی هستیم. بهره برداری از این منابع گسترده و عمیق، و عصری سازی آن ها رسالتی است که فرا روی ما قرار دارد.

اثر پیش رو با عنوان «نگاهی به عقائد شیعه» که توسط جناب آقای سید فاضل نوری در راستای این امر تهیه شده به جامعه خدا باورمان تقدیم می شود. باشد که در سامان یابی رفتار فردی و اجتماعی ما نقشی درخور داشته باشد. بسم الله تعالی.

موسس فرهنگی شیخ

بسم‌ تعالی و تعالی در حیم

﴿وَلَقَدْ جِئْنَاهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ هُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾^۱

آیا انسان و جهان پیرامون انسان را کسی آفریده است؟
پدید آورنده آن کیست؟

خالق چه مشخصات و ویژگی - هایی دارد؟
آفریننده هستی چه اهدافی از آفرینش داشته است؟
برای رسیدن به آن اهداف چه وسایل و ابزاری وجود دارد؟
چه دستور العمل‌هایی را باید به کار بست؟
چگونه باید زندگی کرد؟

خالق انسان چه وظایفی برای وی مقرر کرده است؟
نتیجه انجام دادن و ندادن وظایف و تکالیف چیست؟
سرانجام و پایان انسان چگونه است؟

پاسخ برخی از این پرسش‌ها بر عهده نیروی عقل و خرد است و جواب بعضی دیگر را باید از راهنمایی‌های آفریننده عقل و خالق هستی به دست آورد.

خداوند انسان را آفرید و به او قدرت تعقل و تفکر داد و راهنمایی‌هایی هم به سبب فرستاد تا در زمینه‌هایی که انسان باید از نیروی عقل و خرد استفاده کند، به او کمک

۱- ما کتابی برای آنها آوردیم که (اسرار و رموز) آن را با آگاهی شرح دادیم (کتابی) که مایه هدایت و رحمت برای جمعیتی است که ایمان می‌آورند. سوره اعراف (۷) آیه ۵۲.

کنند و در آنچه از دستیابی عقل بشر بالاتر و برتر است، او را به راه صحیح هدایت کنند؛ برای انسان بیان کنند که خالق او چه خصوصیتی دارد برای چه منظوری او را خلق کرده است و تکالیف و وظایفی که به عهده او گذاشته چیست و چگونه باید آن را انجام دهد و نتیجه کردار و رفتارش چیست و چگونه در سرانجام و عاقبت خود نقش داشته باشد و آن را بسازد.

این مطالب، جزء بخش اعتقادی دین است. آموزه‌های دین را در یک تقسیم می‌توان به سه دسته تقسیم کرد اول عقائد، دوم اخلاقیات و سوم احکام.

عقائد نسبت به اخلاقیات و احکام نقش بنیانی و زیربنایی دارد. کلمه «عقائد» جمع و به معنای «عقیده‌ها» است عقیده از ریشه عقد است و عقد یعنی گره؛ وقتی بین موضوع و حکم گره بزنیم در واقع عقد به وجود آمده است مثلاً می‌دانیم که نماز یک موضوع است و حکم آن وجوب است این علم است؛ اما اگر این دانسته را به جان و دل خود گره بزنیم، در واقع عقیده و باور پیدا کردیم که باید نماز بخوانیم. بنابر این دانستن این که نماز واجب است، از سنخ علم است و باور این که باید آن را اقامه کرد، از سنخ عقیده است. وقتی عقیده نباشد، پای بندی به اخلاقیات نخواهد بود و نیز فعل و ترک بر معیار احکام واقع نمی‌شود.

با توجه به این اهمیت و نقش عقائد در اخلاق و احکام، در این کتاب مطالب اعتقادی تبیین می‌شود البته اهم عقائد و متناسب با سطح ادراکی مخاطب که عموم مردم هستند. و چون معتقدیم آخرین و کامل ترین آیینی که خالق هستی تکلیف کرده دین اسلام است، به توضیح عقائد در دایره دین اسلام پرداخته می‌شود و از آنجا که صاحب دین اسلام حضرت محمد بن عبد الله علیه آلاف التحية و الثناء، به وضوح شیعه را تنها گروه نجات یافته و هدایت شده در بین مسلمانان معرفی کرده است. عقائد شیعه دوازده امامی تبیین می‌شود. معرفی گروه نجات یافته در کلام رسول الله صلوات الله علیه و آله آنجا است که به مولا علی امیرالمؤمنین علیه السلام می‌فرماید:

﴿امت من هفتاد و سه فرقه خواهد شد یک فرقه اهل نجات و بقیه اهل هلاکت هستند فرقه اهل نجات کسانی هستند که به ولایت شما خاندان چنگ می زنند و از چشمه دانش شما راه خود را روشنی می بخشند نه این که مطابق نظر خود عمل کنند؛ بر این گروه ایراد و اشکالی نیست.﴾^۱

ویژگی های این کتاب:

۱- مخاطب اصلی، عموم مردم هستند یعنی مطالب این کتاب برای سطح عمومی تدوین شده است هرچند تا حد قابل توجهی برای محققین هم مفید است زیرا سعی شده ارتباط مطالب با برخی منابع اصلی برقرار باشد.

۲- سعی شده مطالب بر اساس میزان ابتلا، نیاز و پرسش گری مخاطب گزینش شود.

۳- تلاش شده از به کاربردن واژه های تخصصی و کلمات نامأنوس، در ارائه مطالب خود داری شود.

۴- شالوده اولیه بسیاری از مطالب و مباحث بر محور کتاب عقائد الامامیه تألیف مرحوم آیت الله محمد رضا مظفر^۲ و شرح آن به نام بدایه المعارف الالهیه تألیف آیت الله سید محسن خرازی بوده است.

۱- عن علی علیه السلام قال: قال رسول الله صلى الله عليه وآله ستفرق أمتی علی ثلاثه و سبعین فرقه منها فرقه ناجیه و الباقون هالکون فالناجون الذین یتمسکون بولایتکم و یقتبسون من علمکم و لایعملون برأیهم فأولئک ما علیهم من سبیل. بحار الأنوار، ج ۳۶، ص ۳۳۶.

توصیه می شود راجع به این روایت، مقدمه کتاب الزام النواصب بإمامه علی بن ابی طالب، تألیف شیخ مفلح بن راشد، ملاحظه شود.

۲- ایشان از علمای تواندیش و معاصر است پدرش از مراجع تقلید نجف اشرف بود. محمد رضا مظفر در شعبان سال ۱۳۲۲ ه. ق. متولد و در رمضان سال ۱۳۸۳ به دیار ابدی کوچ کرد از وی نزدیک سی اثر باقی مانده که برخی به عنوان متن درسی حوزه های علمیه تدریس می شود.

۵- برای ترجمه آیات قرآن عمدتاً از ترجمه آیت الله مکارم شیرازی و در برخی موارد از ترجمه آقای محمد مهدی فولادوند استفاده شده است.

در پایان از فرزندگان و صاحب نظرانی که از وجود این اثر مطلع می‌شوند و نیز از همه خوانندگان تقاضا می‌کنم با ارائه ارشاد، نظر و انتقاد، رفع نواقص و رشد این اثر را موجب شوند و از کسانی که به نوعی در پدید آمدن این کتاب سهم بودند به ویژه آقای سید فضل الله نوری و آقای محمد درویش زاده تشکر می‌کنم.

قبل از ورود در مطالب با اعتذار از خدای سبحان ارحم الراحمین و پیامبران الهی و خاتم النبیین و ائمه معصومین، به لحاظ قصور در توصیف و بجا نیاروردن حق مطلب، بخشش می‌طلبم و از ساحت قدسی خدای قادر کریم متان عاجزانه درخواست دارم بر محمد و آلش درود فرستاده، برای حجت خود بر روی زمین تعجیل در ظهور مقرر کرده، به مؤلف اخلاص در نیت و به خواننده توفیق بهره‌وری و عقیده صحیح عنایت فرماید.

آمین یا رب العالمین

سید فاضل نوری

آبان ۱۳۸۸

۰۹۱۱۵۲۶۳۵۷

SF_Noori@yahoo.com